

Posudek oponenta na diplomovou práci Lucie Křížové
Působení Bundeswehru v Afghánistánu v rámci mise ISAF

Civilní mocnost a strategie mezinárodní mise

IMS FSV UK

Předložená práce studentky Lucie Křížové se zabývá nasazením německé armády od roku 2001 do září 2013 s hlavním zaměřením na období od vyhlášení nové strategie ISAF, tedy od roku 2009 do konce volebního období spolkové koalice CDU/CSU a FDP v září 2013. Za hlavní náplň, potažmo cíl práce označuje autorka otázku, zda Německo vystupuje v Afghánistánu jako civilní mocnost, a splňuje tak kritéria, která si autorka stanovila. Analyzuje přitom spojitost mezi konceptem civilní mocnosti a rétorikou zahraničně-politických aktérů v otázce nasazení německých ozbrojených sil v rámci mise ISAF. Práci koncipuje jako jednopřípadovou studii a využívá metodu obsahové analýzy a teoretický koncept teorie rolí.

První kapitola (2) definuje teorii rolí a koncept civilní mocnosti. V druhé kapitole (3) se autorka zabývá nasazením Bundeswehru v Afghánistánu v letech 2001 až 2009. Třetí (hlavní) kapitola (4) se zaměřuje na vývoj situace v afghánské otázce od vyhlášení nové strategie ISAF v roce 2009 až po volby do Spolkového sněmu v září 2013. V závěru shrnuje autorka dosažené výsledky.

Předložená diplomová práce působí uceleným dojmem a v logické struktuře se v hlavní části práce vypořádává s výzkumnými otázkami kladenými na počátku. Přínosem práce je důkladná analýza a časté využívání primárních zdrojů (např. stenografické protokoly, prohlášení politiků), které mj. ukazují obraz toho, jak se měnily názory německých politiků na nasazení německé armády v Afghánistánu. Výsledky analýzy těchto zdrojů jsou ztvárněny i v tabulkách uvedených v příloze. V závěru autorka shrnuje výsledky své práce, odpovídá na hlavní výzkumné otázky a tvrdí, že Německo i během vlády koalice CDU/CSU a FDP vystupovalo v souvislosti s afghánskou misí jako ideální příklad civilní mocnosti.

V obsahové rovině však v práci trochu chybí důraznější a přesnější rozlišení misí Trvalá svoboda (OEF) a ISAF, na kterém německá vláda v průběhu celé mise striktně trvala, a to z vnitropolitických důvodů. Mise ISAF, založená na civilních a vojenských komponentech, byla pro německou veřejnost výrazně přijatelnější než čistě bojová protiteroristická operace OEF. Právě proto se spolková vláda snažila z mise OEF vyvázat.

Dále nelze souhlasit s tezí autorky, že otázka působení vojsk v Afghánistánu se stala jedním z hlavních témat předvolebního boje v září 2009 (3. odstavec, s. 46). Je pravda, že tento pokus SPD učinila (Desetibodový plán F.-W. Steinmeiera), ale neuspěla. Jednou z hlavních otázek německé vnitřní politiky se mise v Afghánistánu stala až poté, co začaly postupně vycházet najevo okolnosti „případu Kunduz“. Právě tato událost, která měla zřejmě největší dopad na politické a veřejné vnímání mise v Afghánistánu a současně mohla být relevantní i pro posouzení hlavní výzkumné otázky, je v diplomové práci ztvárněna nedostatečně. Na německé scéně sice nebyla po vyšetřování případu shledána žádná výraznější chyba a nebylo zahájeno žádné trestní stíhání, jak píše autorka, ale dle vyšetřovací zprávy NATO porušilo Německo závazná spojenecká pravidla tzv. rules of engagement, to v textu chybí. Není zde pojednána ani diskuse spojená se sporným vyjádřením prezidenta Horsta Köhlera, která vedla

k jeho náhlé rezignaci, ani důsledky leteckého útoku v Kundúzu pro německou misi v Afghánistánu.

Kromě toho lze v diplomové práci najít řadu formálních nedostatků, které snižují celkovou kvalitu práce. Jedná se mj. o překlepy, chybějící interpunkční znaménka (i v poznámkách) a nejednotný formát číslovek (4.500 vs. 4950 v tabulce na s. 53, jinde v textu 4 500). Současně je v práci „překřtěn“ Lakdar Brahímí, zvláštní pověřenec OSN pro Afghánistán a Irák na Brahminiho. V práci se objevují i nepřesná geografická označení. Autorka např. pro jedno místo použila hned tři názvů (Faizabád na s. 34, Feyzabád na s. 31 a Faisabad na s. 86).

Pokud jde o citační normy, které autorka naplňuje jinak velmi dobře, chybí v poznámkách týkajících se textů stažených z webových stránek časový údaj (staženo dne), a nelze tak ověřit původní informaci. Chybná je tak např. pozn. č. 1 na s. 3, která má zřejmě doložit, kolika misí se Bundeswehr účastnil do roku 1994, ale odkazuje však na něco zcela jiného. Přitom v seznamu literatury s tímto nástrojem pracuje autorka dobře. V případě sekundárních pramenů mohly být v práci využity nebo přinejmenším citovány v „diskusi dostupných pramenů“ i práce českých autorů,¹ které se věnovaly některým aspektům (empirickým i metodologickým) pojednávaným v předložené diplomové práci.

Z uvedených důvodů navrhuji přijmout práci k obhajobě a ohodnotit ji jako velmi dobrou.

Pro samotnou obhajobu se nabízí následující dotaz. V diplomové práci dospěla autorka po důkladné analýze pramenů k závěru, že Německo vystupuje v rámci afghánské mise jako civilní mocnost. Aniž bych chtěl tímto dotazem nějak zpochybňovat postup a závěry autorky, zajímalo by mě, jak autorka v této souvislosti vnímá nasazení německých speciálních jednotek KSK (Kommandospezialkräfte), které byly v Afghánistánu opakovaně nasazeny do bojů pod utajením a na které se nevztahovalo hlasování ve Spolkovém sněmu.

V Praze 4. června 2014

PhDr. Pavel Dvořák
IMS FSV UK

---

¹ Handl Vladimír (ed.), Německo v čele Evropy? (ÚMV, Praha 2011); Hynek Nik a kol. Konflikt a obnova v Afghánistánu: kontext, prostředí a zájmy (ÚMV, Praha 2012); Ryjáček Jan, Spolkový sněm a nasazení ozbrojených sil v zahraničí (Karolinum, Praha 2012); Dvořák Pavel, Der „Kundusfall“ als Anlass für eine grundlegende Diskussion über den deutschen Afghanistaneinsatz? *Studia Territoria* XII, 2012, 3-4, 43-69.